

ORLOVA ŽENKA I LISICA

Orlova ženka i lisica sklopile prijateljstvo pa odlučile stanovati jedna kraj druge da još više učvrste prijateljski savez. Orlica uzleti na veoma visoko stablo i na njemu savije gnijezdo, a lisica se zavuče u grmlje ispod drveta i ondje okoti mlade. Jednom lisica ode u lov, a orlica koja je bila ostala bez hrane, sleti u grmlje, ugrabi njezine mlade i pogosti se zajedno sa svojim orličima. Kada se lisica vratila i shvatila što se dogodilo, ne ražalosti se toliko zbog smrti svoje mladunčadi, koliko zbog nemoći da se osveti jer bez krila nije mogla progoniti pticu. Stoga se povuče – to slabima i nemoćnima jedino preostaje – i počne proklinjati svoju neprijateljicu. Dogodilo se, međutim, da je orlicu, ubrzo potom snašla pravedna kazna zbog toga što nije poštovala prijateljstvo. Neki su ljudi, naime, u polju žrtvovali kozu pa orlova ženka sleti i sa žrtvenika ugrabi komad mesa zajedno sa žeravicom. Još ga nije pravo ni donijela u gnijezdo, kadli navali žestok vjetar pa od tankih i starih suharaka raspali sjajan plamen, a mladi orlići napola spaljeni – bili su, naime, još goluždravi – padnu na zemlju. Lisica pritrči i naočigled orlici sve ih poždere.

Priča pokazuje da oni koji pogaze prijateljstvo, ako i izbjegnu kazni od ruke onih kojima su učinili krivo, ipak neće izbjeći osveti bogova.

SLAVUJ I JASTREB

Sjedio slavuj na visokom hrastu i po običaju pjevao. Opazi ga jastreb pa, kako je oskudijevao u hrani, sleti i zgrabi ga. U želji da se spasi, slavuj počne moliti jastreba da ga ne pojede, govoreći kako je odviše malen da ispuni jastrebov želudac, a on, ako u hrani oskudijeva, neka hvata veće ptice. Tu mu jastreb upadne u riječ: “Zaista bih bio lud kad bih ostavio hranu koju već držim u pandžama i krenuo u potjeru za nečim čega još nema ni na vidiku.”

Basna pokazuje da tako i među ljudima nepromišljeno postupaju oni koji zbog nade u veće odbacuju ono što im je već u rukama.

RIBAR I RIBICA

Ribar baci mrežu i izvuče ribicu. Ribica ga stade zaklinjati da je za sada pusti jer je još malena, pa će kasnije, kada je uhvati već poodraslu, imati od nje više koristi. Na to će ribar: “Bio bih baš pravi luđak da odbacim siguran dobitak i pođem u potjeru za nesigurnom nadom.”

Basna pokazuje da je poželjniji sadašnji dobitak, pa makar bio i malen, nego očekivani, pa makar bio i velik.

DIVLJE KOZE I KOZAR

Potjerao kozar koze na pašu. Opazivši da su se tamo njegove koze pomiješale s divljim kozama, kad pade večer, utjera ih sve u spilju. Sutradan pak nadode žestoka zima pa ih nije mogao otjerati na uobičajenu pašu, nego ih ostavi u spilji. Pred svoje je koze bacao malo hrane, tek toliko da ne gladuju, a pred divlje gomilao hranu na hrpe ne bi li ih pripitomio. Kada je minula zima pa ih on sve zajedno izveo na pašu, divlje se koze dočepaju brda i pobjegnu. Kozar ih stane koriti zbog nezahvalnosti predbacujući im što ga ostavljaju iako se za njih bolje brinuo, a one mu, osvrnuvši se na nj, odgovore: “Baš se zbog toga još i više čuvamo. Ako si nama koje smo tek jučer došle k tebi, dao prednost pred svojim kozama, očito je da ćeš, ako k tebi kasnije dođu još neke druge, njih više cijiniti od nas.”

Priča pokazuje da ne treba prihvaćati prijateljstvo onih koji nama, kao novim prijateljima, daju prednost pred starima, imajući na umu da će se, kada i mi za njih postanemo stari prijatelji, sprijateljiti s drugima i njih više cijiniti.

TRI BIKA I LAV

Tri su se bika bila zajedno nastanila. Neki ih je lav stalno slijedio u želji da ih ulovi, ali ih, sve dok su bili zajedno, nije mogao uhvatiti pa stoga zaključio da će ih svladati pošto ih razdvoji. Međusobno ih zavadi i rastavi, pa tako, svakoga za sebe, lakše poubija one koje, dok su se zajedno držali, nije mogao pobijediti.

Sloga je spas onima koji u njoj žive.

LISICA I LAV

Kada se lisica koja još nikada nije vidjela lava, slučajno na njega namjerila i prvi ga put ugledala, tako se uplaši da je zamalo umrla od straha. Namjerivši se na njega po drugi puta, i opet se prestraši, ali ne onako kao prvi put. Kada ga je pak ugledala i treći put, ohrabri se, priđe mu i upusti se s njime u razgovor.

Basna pokazuje kako navika ublažava i strašne stvari.

LISICA I DRVOSJEČA

Lisica, bježeći pred lovcima, opazi nekog drvosječu i zamoli ga da je sakrije. On joj daje savjet da uđe u njegovu kolibu i ondje se skloni. Malo zatim naiđu lovci i zapitaju drvosječu je li vidio da je tu prošla kakva lisica, a on na riječima zataji da ju je vidio, no rukom pokazivaše gdje se sakrila. Lovci se pak ne obazreše na njegovo domahivanje, nego povjerovaše onome što je rekao, a lisica, kada vidje da su oni otišli, izađe i bez riječi krene dalje. Drvosječa joj stade predbacivati da mu nijednom riječju nije zahvalila što ju je spasio, a ona odvrati: “Zahvalila bih ja tebi da su ti djela ruku i značaj jednaki riječima.”

Priča se može primijeniti na ljude koji zahtijevaju da se s njima pošteno postupa, a sami postupaju nevaljalo.

CVRČAK I LISICA

Na nekom visokom stablu pjevao cvrčak. Lisica, u želji da ga pojede, smisli ovako: stade nasuprot stablu te se počeo diviti njegovu krasnu pjevu i pozivati ga da siđe jer želi vidjeti kolika je to životinja što tako snažno pjeva. Prozrevši njezino lukavstvo, cvrčak otrgnu list i baci ga dolje, a sam ostade sjediti na stablu pa, kada lisica pritrči, reče: “Varaš se, draga moja, ako si pomislila da ću sići. Čuvam se ja lisica od onoga dana kada sam u lisičjem izmetu vidio cvrčkova krila.”

Tuđa nesreća uči oprezu razborite ljude.

LISICA I JARAC

Upala lisica u bunar pa je morala ondje i ostati, ne znajući kako da izađe. Jarac, nagnan žeđu, dođe do toga istog bunara pa, opazivši lisicu, stade je ispitivati je li voda dobra. A ona, prikrivajući svoju nevolju, raspreda silnu pohvalu o vodi, govoreći kako je ukusna i potičući ga da i sam siđe. Žudeći jedino za vodom, jarac siđe u bunar, a kad je ugasio žeđ, počeo zajedno s lisicom razmišljati o izlasku iz bunara. Lisica tada reče da je smislila kako će se oboje izbaviti: “Ako se ti prednjim nogama upreš o zid i osloniš rogovima o njega, ja ću se preko tvojih leđa uspeti gore, a onda ću i tebe izvuci.” Nakon ponovnog nagovaranja, on joj spremno učini po volji, a lisica mu skoči preko nogu i uspne mu se na leđa, pa uprijevši se o jarčeve robove, stiže do otvora bunara i počeo se udaljavati. Kada joj jarac stade prigovarati da je prekršila obećanje, osvrnu se i reče: “E, moj pametnjakoviću, da si imao toliko pameti koliko dlaka na bradi, ne bi bio sišao u bunar, a da prije ne promisliš kako ćeš iz njega izaći.”

Tako i razboriti ljudi treba da najprije razmotre kako će završiti ono što rade, a tek onda da se toga prihvate.

ŽABE

U nekoj bari stanovale dvije žabe. Na ljeto bara presahne, a one je ostave i krenu tražiti drugu. Naiđu na dubok bunar pa jedna žaba, opazivši ga, reče drugoj: “Sidimo, prijо, zajedno u ovaj bunar.” – Druga će na to: “A ako i ova voda presahne, kako ćemo odavde izaći?”

Basna pokazuje kako poslovima ne valja pristupati nepromišljeno.

ŽABE TRAŽE KRALJA

Žabe, žalosteći se zbog bezvlađa koje se među njima bilo proširilo, pošalju poslanike Zeusu s molbom da im dadne kralja. Zeus pak, videći njihovu tupoglavost, baci im u baru panj. Isprva žabe uplaši buka pa zarone u barske dubine, no kasnije, budući da se ono drvo nije micalo, izrone pa se s tolikim prezirom stanu odnositi prema njemu da su se čak na njega penjale i na njemu sjedile. Nezadovoljne što imaju takva kralja, po drugi put odu do Zeusa i zamole ga da im dadne drugog vladara, jer je prvi odviše trom. Zeus se razljuti i pošalje im vodenu zmiju koja ih je hvatala i njima se gostila.

Priča pokazuje da je bolje imati troma vladara nego takva koji je odveć nemiran.

SELJAKOVI SINOVI

U nekoga seljaka bili nesložni sinovi. Iako ih je mnogo puta opominjao, riječima ih nije mogao nagovoriti da se promijene, pa se dosjeti što će učiniti: naredi im da mu donesu svežanj pruća. Kada izvršiše što im je naložio, dade im sve prutove zajedno i naredi im da ih pokušaju prelomiti. Budući da to nisu mogli, premda su se iz petnih žila upinjali, odveže svežanj i po drugi put te im pruži prutove jedan po jedan. Pošto su ih s lakoćom slomili, reče im: “Tako ćete i vi, djeco, biti nepobjedivi za neprijatelje budete li jednodušni; ako se pak budete svađali, svatko će vas lako svladati.”

Priča pokazuje da sloga jača ljude, a zbog nesloge ih je lako svladati.

SELJAK I NJEGOVI SINOVI

Neki se seljak opraštao sa životom, a htio je da mu sinovi nauče obrađivati zemlju. Stoga ih pozove k sebi i reče: “Djeco moja, ja se već pomalo rastajem sa životom, a

ono što sam u vinogradu sakrio, sve ćete ondje naći, samo ako potražite.” Sinovi pomisle da je u vinogradu zakopano blago pa nakon očeve smrti prekopaju ondje svu zemlju, ali blago ne nađu. Vinograd im, međutim, jer su ga krasno okopali, donese obilan prirod.

Basna pokazuje da je rad ljudima blago.

PTIČAR I RODA

Razapeo ptičar zamke za ždralove iščekujući ulov. Kako se među ždralovima našla i roda, ptičar zajedno s njima uhvati i nju. Roda ga je molila da je ne ubije i objašnjavala kako ona ljudima ne nanosi nikakvu štetu, već im je, naprotiv, silno korisna jer hvata zmije i sve drugo što gmiže te se time hrani. No, ptičar odvrati: “Pa da si i najneškodljivija, zaslužuješ kaznu zato što si se među nevaljalcima našla.”

Doista, i nama valja izbjegavati društvo nevaljalih ljudi da ne postanemo sudionici u njihovoj zloći.

SELJAK I ZMIJA

Odnekud dogmizala zmija i usmrtila seljakova sina. Seljaka to strašno razjadi pa zgrabi sjekiru, pođe do njezine rupe i stade ondje motreći ne bi li je, ako izađe, odmah udario. Kada je zmija provirila, zamahne sjekirom, ali promaši i raskoli kamen koji je u blizini ležao. Poslije toga poče oprezno pozivati zmiju da se s njome pomiri, no ona mu reče: “Niti mogu ja tebi biti sklona videći ovaj slomljeni kamen, niti ti meni gledajući grob svojega sina.”

Basna pokazuje da velika neprijateljstva ne prolaze lako.

KOKOŠ KOJA JE NOSILA ZLATNA JAJA

Imao neki čovjek kokoš koja je nosila zlatna jaja. Pomislivši kako u njoj mora biti gomila zlata, zakolje je, no otkri da je ista kao i sve ostale kokoši. Tako je zbog nade da će naći silno bogatstvo ostao i bez onoga što je ranije imao.

Basna pokazuje kako čovjek treba biti zadovoljan onim što ima, a izbjegavati nezasićenost.

ŽENA I KOKOŠ

Neka je udovica imala kokoš koja je svakog dana nosila po jedno jaje. Žena pomisli da će kokoš nesti dvaput na dan ako joj bude bacala više ječma. Kad je tako učinila, kokoš otustje pa više nije nesla ni jedanput na dan.

Priča pokazuje da oni koji iz lakomosti teže za većim, gube i ono što imaju.

KOŠUTA I TRSJE

Bježeći pred lovcima, košuta se sakrije u trsje. Kada su se lovci malo udaljili, košuta pomisli da je već posve sigurna pa počne brstiti lozino lišće. Budući se lišće pomaklo, okrenu se lovci i pomisle da se u njemu krije neka životinja, kako je doista i bilo, te strijelama ubiju košutu. Prije no što će umrijeti, košuta uzdahne i reče sama sebi: "Pravo mi budi, jer nisam trebala uništavati onu koja me spasila."

Basna pokazuje da bogovi kažnjavaju one koji dobročiniteljima nanose nepravdu.

KOŠUTA I LAV

Košutu žeđ natjerala da se spusti do nekog izvora. Dok je pila, opazi u vodi svoju sliku i stane se gizdati rogovima gledajući ih kako su veliki i šareni, a na noge se silno ljutila što su tanke i slabe. Dok je još o tome razmišljala, pojavi se lav i nadade za njom, no košuta udari u bijeg i daleko izmače lavu. Jelenima je i košutama, naime, glavna vrlina u nogama, a lavovima u srcu. Dok je ravnica bila gola, spašavala se trkom, a kada stiže do nekoga šumovitog mjesta, sluči se tada da joj se rogovi zapletoše u granje pa, kako zbog toga nije mogla trčati, uhvati je lav. Prije no što će poginuti, reče samoj sebi: "Jadne li mene! Spašavalo me ono za što sam mislila da će me iznevjeriti, a zbog onoga u što sam se silno pouzdavala, umirem."

Tako često i prijatelji u koje se sumnja, u opasnosti postaju spasiocima, a kao izdajice se pokazuju oni u koje se silno pouzdajemo.

BOLESNA KOŠUTA

Razboli se košuta pa legne na nekom zaravanku, a druge životinje, dolazeći joj u posjet, popasu okolnu travu. Košuta potom ozdravi, ali bijaše strašno iscrpljena od nestašice hrane pa zajedno s pašom izgubi i život.

Basna pokazuje da oni kojima su prijatelji neumjereni i nepromišljeni, imaju od njih više štete nego koristi.

SVINJA I OVCE

U neko stado ovaca zađe svinja i stade pasti. Kad je pastir počne hvatati, skvičala je i otimala se, pa je ovce zbog te cike počеше grditi: “Nas pastir neprestano hvata, a mi nikada ne vičemo.” Nato će svinja: “Kada mene hvata, to nije isto kao kada hvata vas, jer vas lovi radi vune ili mlijeka, a mene radi mesa.”

Priča pokazuje da s pravom uzdišu oni kojima u opasnosti nije imutak, nego život.

JELA I KUPINA

Hvaleći se, govorila jela kupini: “Od tebe ni u čemu nema nikakve koristi, dok se moja korisnost očituje u krovovima hramova i u kućama.” Kupina joj odvrati: “Eh, sirotice, sjetiš li se sjekira i pila koje te sijeku, bolje bi ti bilo da si izrasla kao kupina, a ne kao jela.”

Bolje je siromaštvo bez straha nego bogatstvo usred neprilika i prijetnji.

STABLA I TRSKA

Jednom su stabla, skršena pod naletom vjetrova, gledala kako trska od vjetra ostaje neoštećena pa se stadoše raspitivati kako to da se ona, iako su čvrsta i jaka, tako lome, a njoj se, iako su joj stabljike tanke i slabe, ništa ne događa. Trska na to reče: “Ja, poznajući dobro svoju slabost, popuštam pred nasrtajem vjetrova i tako izbjegavam njihove napade. Vi im se pak, pouzdajući se u vlastitu snagu, opirete pa vas oni zbog toga krše.”

Priča pokazuje da je u pogubnim prilikama sigurnije popuštati nego se opirati.

KONJ, VOL, PAS I ČOVJEK

Stvarajući čovjeka, Zeus ga je učinio kratkovječnim. Kada stiže zima, čovjek, služeći se svojom pameti, sagradi sebi kuću i nastani se u njoj. Jednom je stegla žestoka studen, a Zeus je k tome još slao i kišu, pa konj ne izdrža, već trkom dođe čovjeku i zamoli ga da mu pruži zaklon. Čovjek reče da će mu to učiniti ako mu dadne dio svojih godina. Nedugo zatim, pojavi se i vol koji isto tako nije mogao podnositi zimu, a čovjek i njemu reče da ga neće primiti pod krov prije negoli mu i on dadne jedan dio svojih godina. Vol pristade i čovjek mu pruži zaklon. Naposljetku dođe i pas, sav promrzao od studeni, pa poklonivši čovjeku dio svojega vijeka, i on kod njega nađe zaklon. I tako se dogodilo da su ljudi, dok uživaju životni vijek što su ga dobili od Zeusa, nepokvareni i dobri; a kada dođu u konjske godine, postanu hvalisavi i oholi. Kada zatim stignu u volovske godine, sposobni su za zapovijedanje drugima, a oni koji dožive i pasje godine, postanu osorni i lajavi.

Priča se može primijeniti na kakva ljutita i tvrdoglava starca.

KONJ I MAGARAC

Imao neki čovjek konja i magarca. Kad su jednom putem putovali, reče magarac konju: “Preuzmi malo od mojeg bremena ako hoćeš da ostanem živ.”, no konj ga ne poslušao. Magarac od umora pade i uginu. Gospodar tada sve natovari na konja, pa i samu magarčevu kožu, a konj stade na sav glas zapomagati: “Jao meni jadnome! Što li mi se bijednome dogodilo! Zato što nisam htio preuzeti mali teret, sada, evo, nosim sve, pa i magarčevu oderanu kožu.”

Basna pokazuje kako će, udruže li se veliki s malima, i jedni i drugi u životu sretno proći.

VUK I OVCA

Neki je vuk kojega su psi izgrizli, sav izranjen ležao u svojoj jazbini. Hrane nije imao pa, kada opazi ovcu, stade je moliti da mu donese vode iz rijeke koja je onuda tekla. “Ako mi dadneš vode”, reče vuk, “hranu ću već sam pronaći.” Na to će ovca: “Ako ti dadnem vode, ja ću ti poslužiti kao hrana.”

Basna se odnosi na zla i licemjerna čovjeka koji drugima postavlja zamke.

JARE I VUK

Vuk je progonio neko jare što bijaše zaostalo iza stada. Okrenuvši se, jare mu reče: “Vidim već, vuče, da ćeš se mnome nahraniti, ali da neslavno ne poginem, zasviraj, a ja ću malo zaplesati.” No, dok je vuk svirao, a jare plesalo, začuju to psi i krenu u potjeru za vukom. Osvrnu se vuk i reče jaretu: “Pravo mi budi kad sam, premda sam mesar, izigravao frulaša.”

Tako oni koji postupaju onako kako se od njih ne očekuje, izgube i ono što im je već u rukama.

PČELAR

Neki čovjek uđe u pčelinjak pa, kako pčelara nije bilo u blizini, ukrade i med i saće. Kad se vlasnik vrati i ugleda prazne košnice, ostade ondje stajati pretražujući po njima. Tako ga zatekoše pčele vrativši se s paše, pa ga izbodoše žalcima i gadno ga izraniše. On će tada: “O, najnezahvalnije životinje! Onoga koji vam je saće ukrao pustile ste da nekažnjeno ode, a bodete mene koji se za vas brinem.”

Tako i neki ljudi koji se iz neznanja ne čuvaju neprijatelja, odbijaju od sebe one koji im dobro misle.

MAGARAC I CVRČCI

Čuo magarac cvrčke kako pjevaju, pa se obradovao ugodnom pjevu, ali im i pozavidio na tolikoj slatkoći, pa reče: “Čime li se hranite da vam je takav glas?” – “Rosom”, odvratiše cvrčci, pa magarac, živeći otada samo od rose, uginu od gladi.

Tako oni koji protiv svoje prirode za nečim teže, to za čime teže neće postići, a silno će se unesrećiti.

DVA PIJETLA I ORAO

Borila se dva pijetla oko kokoši pa jedan od njih obori drugoga na tlo. Poraženi se pijetao skloni na neko sjenovito mjesto i tamo sakrije, a pobjednik poleti, sjede na visoki zid i poče na sav glas kukurijekati. U taj mah sleti orao i ščepa ga, a onaj što se bio u tami sakrio, otada je bez straha prilazio kokošima.

Basna pokazuje kako su oholi ljudi Gospodinu mrski, a neznatni uživaju njegovu ljubav.

SLAVUJ I ŠIŠMIŠ

Neki je slavuj noću pjevao u obješenoj krletki. Dođe šišmiš i zapita ga zašto danju šuti, a noću pjeva. Slavuj odvrati kako to ne čini bez razloga jer su ga uhvatili dok je danju pjevao pa je otada razboritiji. Na to će šišmiš: “Ne moraš se više čuvati sada, kada od toga nema nikakve koristi, već si se trebao čuvati prije no što su te uhvatili.”

Priča pokazuje kako je beskorisna promjena mišljenja kada se nesreća već dogodila.

ČAVKA I PTICE

Želeći pticama postaviti kralja, Zeus im dade rok kada će sve doći pred njega, a on će najljepšu od njih proglasiti kraljem. Čavka, dobro znajući koliko je ružna, ode i skupi perje koje drugim pticama bijaše otpalo, pa ga stavi na sebe i čvrsto zalijepi. Tako se dogodi da je zbog toga postala divnija od ostalih. Međutim, stiže i dogovoreni dan pa sve ptice odoše k Zeusu. Kada im Zeus htjede čavku postaviti za kralja zbog njezine naočite vanjštine, razljute se ptice i svaka joj oduzme svoje pero. Tako čavka opet postade čavka.

Basna pokazuje da se i dužnici, dok raspolažu tuđim imutkom, doimaju važnima, a kada ga vrate, čine nam se isti kao i prije.

ČAVKA I GAVRANI

Neka čavka koja je veličinom nadmašivala ostale, prezre svoje rođake pa ode gavranima i zamoli ih da s njima živi. Oni je, međutim, ne poznajući joj ni lika ni glasa, izudaraju i izbace. Otjerana, vrati se čavkama, ali je one ne primiše ljuteći se zbog njezine oholosti. Tako se dogodi da su joj i jedni i drugi uskratili da živi s njima.

Tako i oni ljudi koji ostave zavičaj i odluče se za tuđinu, ni ondje nisu na dobru glasu, a i njihovi ih sugrađani preziru.

ORAO, ČAVKA I PASTIR

Orao sleti s neke visoke stijene i ugrabi janje. Opazi to čavka pa se iz zavisti htjede povesti za njegovim primjerom. Stoga se spusti uz silnu krik i baci se na ovna. No, kako su joj se pandže zaplele u ovnovo runo, nije više mogla uzletjeti. Pastir, vidjevši što se dogodilo, pritrči i uhvati je. Zatim joj podreže krila pa je, kada je pala večer, odnese svojoj djeci. Kad su ga djeca ispitivala kakva je to ptica, reče: "Kako ja sigurno znam – čavka, a kako bi ona htjela – orao."

Tako nadmetanje s jačima, osim što se njime ništa ne postiže, uz nevolju donosi još i bruku.

GAVRAN I LISICA

Ugrabivši negdje komad mesa, sjedio je gavran na stablu. Opazi ga lisica pa, u želji da se domogne mesa, stade pod stablo i poče ga hvaliti govoreći mu kako je velika i lijepa ptica, a i dobar lovac i krasna je lika: "Dolikuje ti da budeš kralj pticama, a to bi tako i bilo, samo kad bi još imao i glas. Ovako se doimaš kao obična i nijema ptica." Kad je gavran to čuo, uzoholi se zbog tih pohvala pa odbaci meso i na sav glas zagrakće. Lisica pritrči i dočepa se mesa pa, osvrnuvši se, reče gavranu: "Sve imaš, gavrane moj, samo ti pameti manjka."

Basna pokazuje kako se čovjek ne treba povoditi za laskavim riječima jer od toga često nastaje samo šteta.

PTIČAR I KUKMASTA ŠEVA

Postavljao ptičar zamke za ptice. Vidje to izdaleka kukmasta ševa pa ga upita što radi, a on joj reče da gradi grad. Kada se potom malo odmaknuo i sakrio, ševa se približi povjerovavši njegovim riječima, te se uhvati u zamku. Ptičar na to pritrči i ulovi je, a ona mu kaza: "E, dragi moj, budeš li ovakav grad gradio, nećeš mnogo stanovnika za njega naći."

Basna pokazuje da kuće i gradovi najviše opuste zbog zlih poglavara.

GLADNE KUJE

Gladne kuje opazile potopljene kože u nekoj rijeci, te se, ne mogavši ih se domoći, međusobno dogovore da će najprije ispiti vodu iz rijeke pa će tako doći do njih. Dogodi se, međutim, da su od vode prije raspukle no što su se domogle koža.

Tako i neki ljudi, iz nade u neizvjestan dobitak, poduzimaju razne napore i u njima budu satrveni prije negoli postignu ono što žele.

ČOVJEK KOJEGA JE UGRIZAO PAS

Jednoga čovjeka ugrize pas pa on stane obilaziti naokolo tražeći nekoga da ga izliječi. Susretne ga drugi čovjek i saznajući što traži, reče mu: “Dragi moj, ako hoćeš ozdraviti, uzmi kruha, otari njime krv s rane i daj psu koji te ugrizao da ga pojede.” A prvi će nasmijavši se: “Postupim li tako, neminovno će me svi psi u gradu htjeti ugristi.”

Basna pokazuje da se zli ljudi, činimo li im dobro, time još više potiču na zlodjela.

PAS I ŠKOLJKA

Neki pas koji bijaše navikao ispijati jaja, jednom opazi neku školjku, pa razjapi gubicu, snažno srknu i ispi je misleći da je jaje. Osjećajući težinu i bol u želucu, reče: “Pravo mi budi kad sam mislio da je jaje sve što je okruglo.”

Priča nas uči da se oni koji samouvjereno pristupaju poslovima i nehotice mogu naći u čudu.

KUJA I KOMAD MESA

Držeći komad mesa u zubima, prelazila je kuja preko rijeke. Opazivši svoju sliku u vodi, pomisli da je to neka druga kuja čiji je komad mesa veći od njezina. Stoga ispusti svoje meso i nasrnu na onu drugu kuju da od nje otme njezino. Tako joj se dogodi da je ostala i bez jednoga i bez drugoga: drugi komad mesa nije zgrabila jer ga nije ni bilo, a prvi je odnijela rijeka.

Prikladna priča u slučaju kakva lakoma čovjeka.

KOMARAC I BIK

Komarac sleti biku na rog i dugo vremena ostade ondje sjediti. Kada se htio udaljiti, upita bika nije li već poželio da on ode. A bik će na to: “Nisam primijetio ni kada si došao, pa neću primijetiti ni kada odeš.”

Priča se može primijeniti na kakva nemoćna čovjeka od kojega, bio tu ili ne bio, nema ni štete ni koristi.

KOMARAC I LAV

Komarac priđe lavu i reče: “Ne bojim te se, a nisi ni jači od mene. Misliš li drugačije, u čemu je tvoja snaga? U tome što pandžama grebeš i zubima grizeš? Ta* to i žena čini kad se s mužem svađa. Ja sam svakako jači od tebe. Ako hoćeš, ogledajmo se.” Zazujevši, komarac navali na lava ubadajući ga po bezdlakim mjestima oko nosa. Lav je, mašući pandžama, sama sebe ranjavao, sve dok ne klonu, a komarac, pobijedivši lava, zazujeva i zapjeva pobjedničku pjesmu pa odleti. Zaplete se, međutim, u paukovu mrežu pa, čas prije no što će ga pauk pojesti, stade jadikovati što, premda se borio s najvećima, strada od tako ništavne životinje kao što je pauk.

Basna se odnosi na one koji obaraju velike, a bivaju oboreni od malih.

LAVICA I LISICA

Lavica, kad joj je lisica prigovarala da uvijek rađa samo jedno mladunče, ovako joj odgovori: “Jedno, ali lava.”

Basna pokazuje da se vrijednost ne očituje u mnoštvu, nego u vrlini.

LAV I LISICA

Ostario lav pa više nije mogao vlastitim snagama pribavljati hranu. Shvativši da mu valja nešto smisliti, povuče se u špilju i ondje legne gradeći se da je bolestan pa je hvatao i proždirao životinje koje su mu dolazile u posjet. Kada je tako već mnogo zvjeradi nastradalo, dođe onamo i lisica, ali razabra njegovo lukavstvo. Stade malo podalje od špilje i zapita lava kako mu je, a on reče: “Loše”, pa je upita zašto ne ulazi. Na to će lisica: “Ušla bih ja da ne vidim mnoge tragove koji u špilju vode, a nijedan koji iz nje izlazi.”

Tako i razboriti ljudi izbjegavaju opasnosti, unaprijed ih naslućujući po znakovima.

LAV I MEDVJED

Lav i medvjed naiđu na mlada jelena i počnu se za njega boriti. Silno izmučiše jedan drugoga te im se obojici smrači pred očima, pa ostadoše iznemoglo ležati. Uto naiđe lisica pa, vidjevši ih onako izvaljene, a jelenče kako između njih leži, prođe između njih i odnese im plijen. Oni pak, nemoćni da ustanu, rekoše: “Jadni li smo kad smo se za lisicu mučili.”

Priča pokazuje da se s pravom ljute oni koji gledaju kako drugi iz njihova truda za sebe izvlače probitak.

LAV, VUK I LISICA

Ostarijeli je lav bolovao ležeći u špilji. U posjet svojemu kralju dođoše sve životinje, osim lisice, pa vuk uluči zgodu i stane pred lavom optuživati lisicu da nimalo ne drži do zajedničkog vladara te da mu stoga i nije došla u posjet. Uto stiže i lisica pa začu posljednje vukove riječi. Lav poče rikati na nju, a ona zamoli za priliku da se opravda i reče: “Tko se od tvojih posjetilaca toliko brinuo za tebe kao ja koja sam sve obišla, raspitala se kod liječnika kako se trebaš liječiti, a to i doznala.” Lav joj naredi da mu odmah objasni način liječenja, a ona kaza: “Ozdravit ćeš odereš li živa vuka i umotaš se u njegovu još toplu kožu.” Vuk tako poginu, a lisica se nasmija i reče: “Gospodara ne valja poticati na srdžbu, već na dobrotu.”

Basna pokazuje kako u vlastitu zamku upada onaj tko protiv drugoga spletkari.

LAV I DUPIN

Lutao lav po žalu, kadli ugleda dupina kako iz mora znatiželjno proviruje. Pozove ga da sklope savez govoreći kako njima dvojici baš priliči da jedan drugome budu prijatelji i pomagači jer je dupin kralj morskih životinja, a lav kopnenih. Dupin sa zadovoljstvom pristade. Nedugo zatim lav, borbu vodeći s divljim bikom, stade pozivati dupina u pomoć, a kako on nije mogao izaći iz mora, pa ma koliko to želio, poče ga lav optuživati kao izdajnika. Na to će dupin: “Ne kori mene, već prirodu koja me načinila morskim stvorenjem pa mi ne dopušta da izađem na suho.”

Tako doista i mi, kada sklapamo prijateljstvo, za saveznike trebamo birati one koji nam u opasnosti mogu priteći u pomoć.

LAV I MIŠ

Lavu, dok je spavao, preko njuške pretrča miš. Lav se trže, zgrabi miša i baš se spremao njime pogostiti, kadli ga on zamoli da ga ne proždere, govoreći kako će mu se, poštedi li ga, svakako odužiti. Nasmija se na to lav i pusti miša. Duskora se, međutim, sluči da se lav doista spasio upravo zahvaljujući mišu. Uhvatio se, naime, u zamku od užeta što su je lovci bili postavili i ostao visjeti o nekom drvetu, a miš ga je čuo kako stenje, pa mu priskočio u pomoć, pregrizao uže i oslobodio ga. Potom mu reče: “Ti si se meni onomad smijao jer nisi očekivao da ću ti ja uslugu uzvratiti, a sada dobro zapamti da i miševi znaju što je zahvalnost.”

Priča pokazuje da u nevolji veoma moćnima kadšto može zatrebati i pomoć onih koji su slabiji od njih.

LAV I MAGARAC

Udruže se lav i magarac pa zajedno pođu u lov. Kada stigoše do neke špilje pune divljih koza, lav stade pred ulaz motreći na one koje su odande izlazile, a magarac uđe u špilju pa zareva u namjeri da ih zastraši. Kada je lav već pohvatao većinu koza, izađe magarac iz špilje i stade ga zapitkivati je li se hrabro ponio i dobro gonio koze. Na to će lav: “Da nisam znao da si magarac, znaj da bih se i ja bio prestrašio.”

Tako i one koji se razmeću pred znalcima, posve prirodno dočekuje poruga.

LAV, MAGARAC I LISICA

Lav, magarac i lisica udruže se i pođu zajedno u lov. Nahvataše se obilne lovine pa lav naredi magarcu da podijeli plijen. Magarac pravedno načini tri jednaka dijela i ponudi lavu i lisici da biraju. Lav se na to razljuti i pojede magarca, a potom zapovjedi lisici da ona podijeli lovinu. Lisica sve skupi na gomilu, a za sebe ostavi samo malen dio. Tada će lav: “Tko je tebe, mila moja, naučio tako dijeliti?” A ona odvrati: “Magarčev udes.”

Basna pokazuje da tuđa nesreća ljudima postaje opomena.

VUKOVI I OVCE

Vreball vukovi na stado ovaca, no dočepati ih se nisu mogli zbog pasa što su čuvali te ovce, pa uvide da im se valja poslužiti varkom. Pošalju ovicama poslanike zahtijevajući od njih da im predaju pse jer su oni, rekoše, krivi za njihovo uzajamno neprijateljstvo, pa će, izruče li im ovce pse, između vukova i ovaca zavladati mir. Ovce, ne sluteći što ih čeka, predadoše pse, a vukovi, dočepavši se pasa, lako poklaše nebranjeno stado.

Tako i oni gradovi koji lakomisleno izdaju narodne vođe, i sami ubrzo neprijateljima padnu u ruke.

VUK I JANJE

Opazi vuk janje kraj neke rijeke i htjede ga pojesti, ali s opravdanim razlogom. Stoga stade uzvodno i poče ga okrivljavati da mu muti vodu i ne dopušta mu da pije. Kada janje odgovori da vuk pije na gornjem kraju, a i inače nije moguće da mu ono muti vodu jer se nalazi nizvodno od njega, kaza vuk ne postigavši cilja: “Prošle si godine uvrijedilo mojeg oca.” Kada mu janje reče da se tada još nije bilo ni rodilo, reče mu vuk: “Ma koliko ti smislilo opravdanja, ja ću te ipak pojesti.”

Priča pokazuje da pred onima koji već unaprijed smjeraju nekome nanijeti nepravdu, ne pomaže ni pravedna obrana.

MAČAK I PIJETAO

Mačak uhvati pijetla i htjede ga pojesti, ali s opravdanim razlogom, pa ga poče optuživati da uznemirava ljude jer noću kukuriče i ne dopušta im da spavaju. Pijetao se branio da to čini njima na korist, jer se tako bude i polaze za svojim uobičajenim poslovima, a mačak mu opet predbaci krivnju da griješi protiv prirode, jer živi s majkom i sestrama. I na ovo pijetao odvrati da tako postupa na korist svojih gospodara, jer im one zato nesu mnogo jaja, pa mačak reče: “Makar u tebe bilo mnogo krasnih objašnjenja, ja ipak ne kanim ostati gladan.” I pogosti se njime.

Basna pokazuje da će opak stvor, kada se na nešto odluči, ako ne uzmogne za to naći kakvu opravdanu izliku, zlodjelo izvesti posve otvoreno.

VUK I ČAPLJA

Progutao vuk kost pa stao obilaziti okolo tražeći nekoga da ga izliječi. Naišavši na čaplju, zamoli je da mu za nagradu izvuče kost iz grla. Ona zavuče glavu u vučje

ždrijelo, izvadi kost i zatraži dogovorenu nagradu. A vuk će na to: “E, draga moja, zar ti nije dosta što si iz vučjih ralja živu glavu izvukla, nego još i plaću tražiš?”

*Priča pokazuje da je kod opakih ljudi najveće dobročinstvo ako ti nikakvo
zlo ne nanesu.*

VUK I MAGARAC

Jedan od vukova, postavši vođom ostalima, proglasi zakon te naredi da svatko tko negdje nešto ulovi, ima to pred druge iznijeti i svima razdijeliti. Slušajući to, magarac strese grivom, nasmija se i reče: “Krasno si to rekao, vučji vladaru, ali kako to da si ti jučer kradom u svoju jazbinu odnio lovinu koju si samo sebi namijenio za hranu? Donesi je ovamo da se svima jednako razdijeli.” Na ovo se vuk nađe u čudu te ukine zakon.

*Basna pokazuje da se vrlo često upravo oni koji zakone donose, tih
zakona sami ne pridržavaju.*

VUK I PASTIR

Neki je vuk slijedio stado ovaca, ali im nikakva nije zla nanosio. U početku ga se pastir čuvao kao neprijatelja i, sav u strahu, pomno na njega motrio, no kako je vuk neprestance išao za njim uopće ne pokušavajući nešto ugrabiti, pomisli pastir da on stado zapravo više čuva negoli što na njega vreba, pa stoga, kada je zbog nečega morao poći u grad, ostavi ovce uz vuka i ode. Razabравši da mu se pružila zgodna prilika, vuk pokla najveći dio stada. Kada se pastir vrati i vidje poklano stado, reče: “Pravo mi budi. Što mi je trebalo da vuku povjeravam ovce?”

*Tako i ljudi koji blago povjere lakomcima, posve prirodno bez njega i
ostanu.*

DRVOSJEČA I HERMO

Nekom drvosječi, dok je kraj rijeke cijepao drva, odletje sjekira u vodu. Od nevolje sjedne na obalu i stade jadikovati. Doznавši za to i sažalivši se na čovjeka, Hermo zaroni u rijeku, donese mu zlatnu sjekiru i zapita ga je li to ona koju je izgubio. Kada drvosječa reče da nije, zaroni Hermo ponovno i iznese srebrnu. Drvosječa kaza kako ni ta nije njegova, pa mu Hermo, i treći put zaronivši, donese njegovu pravu sjekiru. Pošto drvosječa potvrdi da je to doista ona koju je izgubio, pohvali Hermo njegovu čestitost te mu pokloni i one dvije druge. Našavši se s prijateljima, drvosječa im ispriča

što mu se dogodilo pa jedan od njih poželje da se i njemu to desi: ode do rijeke, navlaš baci u nju svoju sjekiru pa plačući sjedne kraj vode. I njemu se tada ukaže Hermo pa, saznajući zašto jadikuje, zaroni kao i ranije, iznese zlatnu sjekiru i zapita ga je li tu sjekiru izgubio. No, kada on s radošću izusti: “Da, baš tu”, bog prezre toliku bestidnost pa ne samo da mu ne dade ovu sjekiru, nego mu ne vrati ni njegove vlastite.

Basna pokazuje da su božanstva, isto toliko koliko pomažu čestitim ljudima, nesklona nepoštenima.

MUHE

Kada se u nekoj smočnici izlio med, slete na njega muhe i stanu ga jesti, a zbog slatkoće njegove nisu se od njega odvajale. Budući da nisu mogle odletjeti jer su im noge bile zapele u medu, utapajući se rekoše: “Nesretne li smo, jer pogibamo zbog kratkotrajna užitka.”

Tako je mnogima njihova proždrljivost uzrok mnogih zala.

POLJSKI MIŠ I GRADSKI MIŠ

Poljski miš pozove gradskoga miša na gozbu pa mu za jelo ponudi ono što je u polju raslo – smokve, grožđe i koštuničavo voće. Gradski miš, videći veliku oskudicu u kojoj poljski miš živi, pozove ga da sutradan on dođe k njemu. Uvede ga u bogatašku smočnicu i ponudi mu da se pogoste svakojakim mesom, ribom, a k tome i kolačima. Dok su oni pri tome bili, uđe nadstojnik, a njih obuze strah i udariše u bijeg. Na to će poljski miš gradskome: “Uživaj ti u ovom životu i svim tim jestvinama, a ja ću radije živjeti životom bez straha i u slobodi.”

MIŠ I ŽABA

U doba dok su životinje još govorile istim jezikom, prijatelji se miš sa žabom, pozove je na ručak i odvede u bogatašku smočnicu koja bijaše puna kruha, sira, meda, smokava i ostalih ukusnih jestvina, te joj reče: “Jedi, žabo, od čega god hoćeš.” A žaba kaza: “Moraš doći i ti k meni da kušaš moje jelo, a da ti bude lakše, privezat ću jednu tvoju nogu za svoju.” Sveza tako žaba jednu miševu nogu za svoju pa skoči u baru povukavši i miša za sobom, te se miš utopi ovako govoreći: “Ti ćeš mene sada ubiti, ali će me živo stvorenje osvetiti.” I doista, kobac ugleda miša kako pliva pa sleti i zgrabi ga, a zajedno s njim povuče i žabu te tako oboje rastrga.

Loš savjet što ga dobivamo od prijatelja, i za njih se same pretvara u pogibelj.

PUTNICI I MEDVJEDICA

Dva su prijatelja istim putem putovala. Najednom se pred njima pojavi medvjedica, pa se jedan hitro pope na neko stablo i ostade tamo sakriven. Drugi, videći da će ga medvjedica uhvatiti, pade na zemlju i pričini se mrtvim, a kada je medvjedica primaknula njušku k njemu i onjušila ga, zadrži dah. Kažu, naime, da ta zvijer ne dira mrtvaca. Nakon medvjedičina odlaska, prvi putnik siđe s drveta i stade pitati drugoga što mu je to medvjedica na uho prišapnula. A ovaj odgovori: “Da ubuduće ne putujem s takvim prijateljima koji u opasnostima ne ostaju uz mene.”

Basna pokazuje da se pravi prijatelji u nevolji poznaju.

PUTNICI I PLATANA

U ljetno doba, oko podneva, dvojica putnika izmučena od žege ugledaju platanu, pa se smjeste pod nju, legnu i odmarahu se u njezinoj sjeni. Pogledavši zatim uvis prema platani, stadoše jedan drugome govoriti: “Ovo je stablo neplodno i ljudima nekorisno.” A platana im upade u riječ: “Nezahvalnici, uživajte moje dobročinstvo, a nazivate me nekorisnom i neplodnom.”

Tako su i među ljudima neki toliko nesretni da se njihovoj dobroti ne vjeruje ni kada drugima pomažu.

ČOVJEK KOJI JE HTIO KUPITI MAGARCA

Neki je čovjek htio kupiti magarca pa ga najprije uze da ga iskuša: Dovede ga među svoje magarce i ostavi uz jasle, a on napusti ostale i smjesti se uz najljepijega i najproždrljivijega, ništa ne radeći. Čovjek mu na to namače ular, odvede ga njegovu gospodaru i vrati mu ga pa kada ovaj zapita kako ga je tako brzo uspio procijeniti, upade mu u riječ: “Ne trebam ga ni iskušavati: znam, naime, da je onakav kakva je sebi među svima ostalima druga izabrao.”

Priča pokazuje da se svatko prosuđuje prema onima s kojima se druži.

DIVLJI MAGARAC

Divlji magarac, ugledavši pitomog magarca na nekom prisoju, priđe mu pa ga poče nazivati sretnim zbog krasna tijela i obilne hrane. Kasnije ga, međutim, vidje da nosi breme, a za njim ide gonič i batinom ga udara, pa reče: “Bome te više ne držim sretnim jer vidim da blagostanje uživaš samo po cijenu velikih muka.”

Tako ne treba zavidjeti ni na dobitku do kojega se dolazi uz opasnost i napor.

MAGARAC I KONJ

Magarac držaše da je konj sretan jer obilno i redovito jede, dok on sam ni pljeve nema dovoljno, a usto i silno naporno radi. No, kada dođe ratno doba, na konja se uspne naoružani vojnik i svuda je na njemu jahao te ga tako potjera i usred neprijatelja. Tu konj bude ranjen i pogine, a magarac, vidjevši to, promijeni mišljenje i konja poče smatrati nesretnim.

Basna pokazuje kako vladarima i bogatašima ne valja zavidjeti, nego se, pomišljajući na ljubomoru i opasnost koje im prijete, zadovoljiti oskudicom.

MAGARAC NATOVAREN SOLJU

Natovaren solju, prelazio magarac preko rijeke. Okliznu se i pade u vodu pa se sol rastopi, a on ustade ne osjećajući nikakva tereta. Obradovavši se tome, kada je drugi put prelazio rijeku noseći spužve, pomisli da će mu, ako i opet padne, biti lakše ustati te se navlaš okliznu. Dogodi mu se, međutim, da više nije mogao ustati, jer su se spužve napile vode, pa se utopi.

Tako i neki ljudi zbog svojih namjera i nehotice zapadaju u nevolje.

MAGARAC, LISICA I LAV

Udruže se magarac i lisica pa pođu zajedno u lov. Naidoše, međutim, na lava te lisica, vidjevši opasnost koja im je zaprijetila, priđe lavu i ponudi mu da će mu predati magarca ako joj obeća da nju neće dirati. Kada je lav izjavio da će nju pustiti, povede

ona magarca do neke zamke i vješto ga navede da upadne u nju. Lav na to, videći da mu magarac više ne može pobjeći, najprije ščepa lisicu, a zatim se baci i na magarca.

Tako često oni koji saveznicima rade o glavi, i nehotice sami sebe upropašćuju.

MAGARAC I LAVLJA KOŽA

Navukao magarac na se lavlju kožu pa svi mišljahu da je lav. Stadoše pred njim bježati i ljudi i životinje. No, kada puhnu vjetar, s magarca spade koža te on ostade bez te zaštite, a svi pritrče i stanu ga udarati batinama i štapovima.

Basna pokazuje kako je siromahu bolje ne oponašati bogataše da se ne izloži poruzi i ne dospije u opasnost.

MAGARAC I VUK

Magarac nagazi na trn i ostade hrom. Ugledavši vuka, obrati mu se: “Vuče moj, gle, pogibam od boli, a draže mi je da postanem ručkom tebi negoli jastrebovima i gavranima. Molim te ipak za jednu uslugu, naime, da mi najprije iz noge izvučeš trn, tako da ne uginem u mukama.” Zagrizavši oštrim zubima trn, vuk ga izvuče, a magarac, riješivši se boli, kopitom udari vuka koji već bijaše razjapio ralje, razmrskala mu njušku, čelo i zube te pobježe. Tada će vuk: “Ah, pravo mi budi kada se miješam u liječenje premda sam naučio da budem mesar.”

Basna pokazuje kako se oni koji se odriču vlastitog zanimanja i bave se onim koje im ne priliči, izvrgavaju poruzi i zapadaju u razne opasnosti.

PASTIR KOJI JE ZBIJAO ŠALE

Goneći ovce na pašu podalje od sela, neki je pastir kratio vrijeme ovakvim šalama. Dozivajući seljake u pomoć, tvrdio je kako vukovi napadaju ovce. Preplaši ih tako dvatri puta pa dotrčaše, a potom u smijehu odoše, no naposljetku se vuk uistinu pojavi. Pa, premda stadu nije bilo uzamaka, a on sam dozivao u pomoć, seljaci se, pomislivši da se pastir po običaju šali, nisu na to mnogo obazirali, i tako mu se desi da je izgubio sve ovce.

Priča pokazuje kako prolaze lažljivci kojima se ne vjeruje ni onda kada govore istinu.

DJEČAK NA KUPANJU

Jednom se neki dječak, kupajući se u rijeci, stade utapati. Vidjevši nekog putnika, poče ga zvati u pomoć. Putnik, međutim, uze dječaka grditi zbog nepromišljenosti. A momčić će njemu: “Ti meni sada pomози, a grdi me kasnije, kada me spasiš.”

Priča se kazuje u vezi s onima što vrijedaju čovjeka kojem pružaju pomoć.

KRADLJIVAC I NJEGOVA MAJKA

Neki dječak majci iz škole donese pločicu za pisanje koju bijaše ukrao od drugoga učenika. Majka ga ne istuče, već ga, naprotiv, još i pohvali, pa on sljedeći put ukrade ogrtač i donese joj ga, a kako je ona to još radije dočekala, dječak se, kada je s vremenom i mladić postao, dadne na krađu i vrednijih stvari. Jednom ga zateknu na djelu pa ga, svezavši mu ruke, povedu krvniku. Majka je, udarajući se u prsa, išla za njim, na što mladić reče kako bi joj želio nešto prišapnuti na uho. Ona mu pristupi, a on je zubima brzo zgrabi za uho i odgrize joj ga. Kada ga majka stade optuživati zbog bezbožnosti jer se nije odrekao grijeha, a još je i nju ozlijedio, sin je prekide: “Da si me prvi put istukla, onda kada sam ukrao pločicu za pisanje i donio je tebi, ne bih dospio ovako daleko niti bi me sada vodili u smrt.”

Priča pokazuje kako se ono što se u samom početku ne kažnjava, s vremenom sve više povećava.

MAJMUNIČINA DJECA

Kažu da majmunica rađa dvoje mladunčadi: jedno od njih voli i brižno hrani, a drugo mrzi i ne brine se za njega. Po nekom se slučaju, međutim, od bogova poslanom, događa da umre ono za koje se toliko brine, a ono koje je zanemarivala, dalje napreduje.

Priča pokazuje kako je slučaj premoćniji od svake brige.

PASTIR I PAS

Neki je pastir imao veoma velikog psa pa mu je običavao za hranu bacati mrtvorođenu janjad i uginule ovce. Jednom, kada se stado vraćalo u tor, ugleda pastir psa kako prilazi ovcama i pozdravlja ih mašući repom pa reče: “E, dragi moj, ono što ti njima želiš, o glavu ti se obilo!”

Prikladna priča kada je riječ o kakvu laskavcu.

PAUN I ŽDRAL

Rugao se paun ždralu ismijavajući njegovu boju i ovako govoreći: “Ja se odijevam u zlato i grimiz, a u tvom perju nema nikakve ljepote.” Na to će ždral: “Zato ja pjevam blizu samih zvijezda i letim u nebeske visine, a ti poput pijetla gacaš dolje među kokošima.”

Bolje je biti slavan u siromašnu odijelu, nego se neslavno oholiti u bogatstvu.

PAUN I ČAVKA

Počese ptice vijećati o tome koga će među sobom kraljem učiniti, pa paun zatraži da zbog ljepote za kralja postave njega. No, kada se već svi s time složiš, javi se čavka: “A ako nas za vrijeme tvojega kraljevanja bude orao progonio, kako ćeš nas obraniti?”

Basna pokazuje kako vladare trebaju krasiti razboritost i snaga, a ne ljepota.

CVRČAK I MRAVI

U zimsko su doba mravi sušili žito koje im se bilo navlažilo. Uto stiže gladan cvrčak i zatraži od njih hrane. Mravi mu, međutim, rekoše: “Zašto ljeti nisi skupljao hranu?” – Na to će cvrčak: “Nisam ljenčario, već sam uz glazbu pjevao.” Nasmijavši se, mravi uzvratiliše: “Ako si u ljetno doba svirao, a ti zimi pleši.”

Basna pokazuje kako čovjek ni u čemu ne smije biti nemaran da mu to ne donese jad i nevolju.

MRAV I BALEGAR

U ljetno je doba mrav obilazio poljem, skupljao pšenicu i ječam i spremao zalihe hrane za zimu. Opazi ga balegar i začudi se što se mrav u ovo vrijeme toliko trudi i muči dok ostale životinje žive u dokolici i bez ikakva posla. I sam se balegar tada

odmarao, a kasnije, kada je došla zima i kiša isprala gnoj, dođe balegar gladan mravu i zamoli ga da mu dadne nešto za jelo. A mrav će njemu: “E, balegaru moj, da si i ti tada radio kada sam se ja mučio, a ti me korio, ne bi sada od mene moljakaao hrane.”

Tako oni koji se u blagostanju ne brinu za budućnost, kada se prilike promijene, najgore prođu.

MRAV I GOLUB

Žedan mrav siđe do izvora, ali ga struja povuče i on se poče utapati. Ugleda ga golub, otkide sa stabla grančicu i baci je u izvor, a mrav sjedne na nju i tako se izbavi. Nešto je kasnije neki ptičar zajedno svezao trske i krenuo u lov na goluba, a mrav, vidjevši to, ubode ga u nogu. Ptičara zabolje ubod pa odbaci trske, a golub na to pobježe.

Basna pokazuje da dobročiniteljima treba uzvraćati ljubav.

KORNJAČA I ORAO

Molila kornjača orla da je nauči letjeti. Odgovarao je on od toga govoreći kako je to strano njezinoj prirodi, no ona je još više ustrajala u svojoj molbi. Uhvati onda orao pandžama kornjaču, odnese je u visinu i ispusti, a ona pade na neku stijenu i razmrskase.

Basna pokazuje kako u nadmetanju mnogi sebi škode jer ne slušaju pametnije od sebe.

KORNJAČA I ZEC

Kornjača i zec prepirali se o tome tko je od njih dvoje brži. Odredivši rok i mjesto, uzeše se natjecati. Zec, po prirodi brz, nije se mnogo brinuo za trku, nego leže kraj puta i zadrijema, a kornjača, dobro znajući koliko je spora, trčase bez predaha te tako prestiže zeca koji je spavao i odnese pobjedu.

Priča pokazuje kako trud često nadmašuje zanemarenu prirodnu nadarenost.

LAV I ZEC

Naišao lav na usnula zeca i baš se spremao da ga pojede, kadli ugleda košutu što je onuda prolazila. Ostavivši zeca, krenu u potjeru za njom, a zec se od buke probudi i pobježe. No, lav, premda je bio daleko otišao u potjeru za košutom, ne uspje uhvatiti košutu, pa se vrati k zecu. Vidjevši da mu je i zec pobjegao, reče: “Pravo mi budi jer sam plijen koji mi je već bio u šapama ostavio nadajući se većemu.”

Tako i ljudi koji se ne zadovoljavaju umjerenim dobitkom, gube i ono što im je već u rukama.

PAS I VUK

Pred nekim je seoskim imanjem drijemao pas. Dotrči vuk i htjede ga pojesti, a pas ga stade moliti da ga ne zakolje. “Sada sam još”, reče mu, “malen i mršav. No, ako hoćeš malo počekati, moji gospodari spremaju svadbu pa ću se i ja tom prilikom dobro najesti, a onda ću postati masniji i bit ću ti slasniji zalogaj.” Vuk, nagovoren, zaista i ode. Za nekoliko se dana vrati i nađe psa kako se odmara na kućnom krovu. Stade i poče ga odozdo dozivati podsjećajući ga na pogodbu, a pas će na to: “E, vuče moj, ako me ubuduće vidiš da ležim pred imanjem, ne čekaj više svadbe.”

Basna pokazuje da se razboriti ljudi, kada se jednom spase iz kakve opasnosti, cijeloga života čuvaju.

ČOVJEK I SATIR

Priča se da je nekoć neki čovjek sklopio prijateljstvo sa satirom. Kada nastade zima i nadođe mraz, uze čovjek prinositi ruke ustima i puhati u njih, a satiru koji ga je pitao za razlog, odgovori da grije ruke zbog studeni. Kada se pak kasnije nadoše za prostrtim stolom, a hrana je bila silno vruća, uzimao čovjek malo-pomalo od nje, prinosio ustima i puhao. Satiru koji ga je i opet pitao što to radi, reče da hladi jelo jer je odveć vruće. A satir će njemu: “E, dragi moj, odričem se ja tvojega prijateljstva jer ti iz istih usta izbacuješ i toplo i hladno.”

Basna pokazuje da tako i mi trebamo izbjegavati prijateljstvo dvoličnih ljudi.

ČOVJEK I LAV KAO SUPUTNICI

Putovao lav zajedno s čovjekom pa čovjek izjavi: “Čovjek je moćniji stvor nego lav.” A lav će na to: “Ne, lav je moćniji.” Tako su dalje putovali, a čovjek je pokazivao kamene stupove na kojima su ljudi bili isklesali lavove prikazujući ih kao podčinjene i pokorne ljudima, te usto govorio: “Vidiš li kakvi su lavovi?” A lav uzvrat: “Da lavovi znaju klesati kamenje, mnoge bi ljude vidio kako pod lavom leže.”

Neki ljudi nisu onoliko moćni koliko se hvale.

ČOVJEK KOJI JE SMRSKAO KIP

Neki je čovjek imao drvena boga, a kako je bio siromašan, molio se njemu za pomoć. Postupao je tako, a ipak je živio u sve većoj oskudici, pa se razljuti, podiže boga za noge i udari njime o zid. Glava se kipa odmah razbi, a iz nje se prospe zlato koje čovjek skupi i stade vikati: “Nedosljedan si, čini mi se, a i nerazborit. Dok sam te častio, nisi mi bio ni od kakve koristi, a kad sam te udario, uzvratio si mi velikim bogatstvom.”

Basna pokazuje da nikakve koristi nećeš imati od toga što častiš nevaljala čovjeka, nego će ti korisnije biti ako ga udariš.

ZVJEZDOZNANAC

Nekom je zvjezdoznancu, svake večeri kada bi izašao iz kuće, bio običaj promatrati zvijezde. Jednom, dok je prolazio kroz predgrađe, usmjerivši svu svoju pažnju na nebo, iznenada padne u bunar. Dok je kukao, začuje njegovo stenjanje neki prolaznik pa se približi, a onda, saznavši što se dogodilo, reče: “E, dragi moj, ti pokušavaš promatrati ono što je na nebu, a ono što je na zemlji ne vidiš.”

Priča se može primijeniti na ljude koji se razmeću neobičnim stvarima, a nisu kadri obaviti ni ono što svatko zna.

VRAČ

Na trgu sjedio vrač i nešto razlagao, kadli mu iznenada priđe neki čovjek s viješću da su na njegovoj kući svi prozori širom otvoreni, a sve što je bilo u njoj, ukradeno. Na ovo vrač uzdahnu, skoči na noge i otrča. Ugledavši ga kako trči, reče mu netko: “E, dragi moj, o tuđim poslovima tvrdiš da unaprijed sve znaš, a vlastitu nevolju nisi predvidio.”

Basna se odnosi na one koji vlastitim životom pogrešno upravljaju, a brinu se za ono što ih se nimalo ne tiče.

MAČKA I AFRODITA

Mačka se zaljubi u naočita mladića i zamoli Afroditu da je preobrazi u ženu. Božica se smiluje njezinoj strastvenoj ljubavi i pretvori je u divnu djevojku. Takvu je vidje onaj mladić, zaljubi se u nju i odvede je svojoj kući. Dok su njih dvoje ležali u ložnici, Afrodita, u želji da sazna je li mačka zajedno s tijelom promijenila i ćud, pusti u sobu miša. Mačka na to zaboravi na sadašnjost, ustane iz postelje i baci se u potjeru za mišem u želji da ga pojede. Božica se razljuti na nju i opet joj vrati nekadašnji lik.

Tako ni ljudi koji su po prirodi opaki, ako i izmijene vanjski lik, ćud zacijelo neće promijeniti.

ŽENA I SLUŠKINJE

Neka je marljiva udovica svoje sluškinje budila još noću, na prvi pijev pijetlova, te ih slala da rade. One, izmučene od rada, smisle kako će ubiti kućnoga pijetla jer on noću diže gospodaricu. Kada su to učinile, dogodilo im se da su zapale u još goru nevolju. Gospodarica ih, naime, ne znajući vrijeme pijetlova, poče još ranije buditi.

Basna pokazuje kako mnogim ljudima njihove vlastite zamisli postaju uzrok zla.

STRIŽENA OVCA

Ovca reče čovjeku koji ju je nevješto strigao: “Želiš li od mene vunu, ne sijeci tako duboko, a ako ti je do mesa, jednom me zakolji pa da se oslobodim ovoga polaganog mučenja.”

Prikladna izreka u vezi s ljudima koji se u raznim vještinama nespretni pokazuju.

STARICA I LIJEČNIK

Neka starica kojoj su oči oslabile, pozove liječnika da je izliječi te se s njim pred svjedocima pogodi da će mu dati veliku nagradu ako joj izliječi oči, a ako je ne izliječi, nego joj vid ostane slab, da mu ništa neće dati. Nakon tako sklopljena dogovora, liječnik je od vremena do vremena stavljao starici u oči lijek i malo-pomalo krao njezine stvari. Za kratko je vrijeme izliječi i zatraži ugovorenu plaću. Starica se ogleda po kući, ali kako oko sebe ne vidje ništa od onoga što je prije bilo u kući, ne dade mu ništa. Liječnik je, međutim, ustrajao u svojem zahtjevu i navaljivao na nju pa je, budući da je starica otezala, odvede na sud. Ona stade pred lice sudaca i reče: “Ovaj čovjek, što god rekao, istinu govori. Obećala sam doista da ću mu platiti ako budem dobro vidjela, a ostanem li slaba vida da mu ništa neću dati. Sada on kaže da sam se izliječila, a ja tvrdim suprotno – da sam oštećena. Dok su mi oči bile bolesne, vidjela sam u svojoj kući raznorazne predmete i novac, a sada, kada on sam tvrdi da vidim, ne mogu ama baš ništa od toga ugledati.”

Basna pokazuje kako zli ljudi zbog lakomosti i nehotice pribavljaju dokaz protiv sebe samih.

STARAC I SMRT

Nasiječe jednom neki starac u planini drva i podigne ih na pleća. Prevalivši tako natovaren dugačak put, umori se pa skine drva i stane dozivati smrt. Smrt mu odmah pristupi i zapita ga zašto je zaziva, a starac reče: “Da podigneš ovo breme i naprtiš mi ga na leđa.”

Basna pokazuje da svaki čovjek voli život, pa ako mu se, kada ga pritisnu nebrojene nevolje, i učini da želi smrt, ipak umjesto nje radije bira život.

ŠKRTAC

Neki škrtac unovči cijeli svoj imetak i kupi zlatan grumen te ga zakopa pokraj nekoga zida, pa je neprestano odlazio onamo i razgledavao ga. Jedan od njegovih nadničara što su na tom mjestu radili opazi njegove česte dolaske, prozre što je na stvari, iskopa zlato i odnese ga. Kada kasnije dođe onaj škrtac i vidje da je skrovište prazno, stade kukati i čupati kosu. Neki ga čovjek ugleda gdje jadikuje i saznajući razlog reče: “Ne tuguj. Uzmi kamen i stavi ga na isto mjesto pa misli da ti zlato ondje leži. Ta* nisi se njime služio ni dok je bilo tu.”

Priča pokazuje kako blago ništa ne vrijedi ako se ni za što ne upotrebljava.

UBOJICA

Neki čovjek počini ubojstvo, a rođaci ubijenoga uzmu ga progoniti. Ubojica, stigavši do rijeke Nila, naiđe na vuka pa se u strahu uspne na drvo koje je pokraj rijeke raslo i tu se sakrije. Opazivši kako na drvetu visi zmija otrovnica, skoči u rijeku. Tu ga, međutim, dočeka krokodil i pojede.

Priča pokazuje da ljudima koji su okaljani ubojstvom nema pouzdana skloništa ni na zemlji, ni u zraku, ni u vodi.

HVALISAVAC

Neki čovjek otputuje u tuđinu, a kad se opet vratio u zavičaj, stade se hvaliti da se u raznim drugim zemljama u mnogome hrabro ponio, a na Rodu je skočio tako kako nitko od njegovih zemljaka ne bi mogao skočiti. Govorio je da kao svjedoke za to ima tamošnje očevice. Neki mu od prisutnih upade u riječ i reče: “E, dragi moj, ako je to istina, ne treba ti nikakvih svjedoka. Ovdje ti je Rod, ovdje skoči!”

Basna pokazuje kako je, ako za neko djelo nema stvarnog dokaza, svaka riječ suvišna.

VARALICA

Neki se siromašan čovjek, bolestan i u lošem stanju, zavjetovao da će bogovima, ako ga spase, kao žrtvu prinijeti stotinu goveda. U želji da ga iskušaju, bogovi ga smjesta izliječe. A on, ustavši iz postelje, budući da nije imao pravih goveda za žrtvu, načini ih stotinu od loja i spali na žrtveniku rekavši: “O, bogovi, primite zavjet moj!” U želji da mu uzvrate istom mjerom, bogovi mu pošalju san i u njemu mu dadnu savjet da pođe na morski žal jer ga ondje čeka tisuću atičkih drahmi. Izvan sebe od radosti, potrči on na obalu, ali se tamo namjeri na gusare koji ga zarobe i prodaju, i to upravo za tisuću drahmi.

BOREJ I HELIJE

Borej i Helije prepirali se o tome tko je jači. Odluče na kraju da pobjeda pripadne onome od njih dvojice koji svuče čovjeka što je baš nekamo putovao. Počne Borej snažno puhati, a kako se čovjek čvrsto umatao u odjeću, još jače navali na njega. Čovjek je pak, što ga je studen više stiskala, navlačio na sebe još više odjeće, sve dok se Borej ne umori i prepusti ga Heliju. Helije isprva zasja umjereno, a kada je čovjek

skinuo suvišnu odjeću, stade pojačavati svoj žar, sve dok se čovjek, ne mogavši odoljeti sunčevoj toplini, ne svuče i ne pođe na kupanje u obližnju rijeku.

Priča pokazuje da je uvjeravanje često uspješnije od prisile.

ŽELUDAC I NOGE

Prepirali se želudac i noge o svojoj snazi. Budući da su noge na svaku tvrdnju što ju je želudac iznosio, odgovarale kako ga toliko nadilaze snagom da i njega samoga nose, odgovori im on: “E, mile moje, ne budem li se ja brinuo za hranu, nećete ni vi moći nositi.”

Tako ni sva sila vojnika ničemu ne služi ako vojskovođe nisu dovoljno razboriti.

DVIJE VREĆE

Stvorivši ljude, Prometej je svakome dao da nosi po dvije vreće: jednu punu tuđih, a drugu vlastitih mana. Onu s tuđim manama stavio im je sprijeda, a onu s vlastitima objesio otraga. Tako se dogodilo da ljudi tuđe mane već izdaleka opažaju, a vlastite ni izbliza ne vide.

Ova se priča može primijeniti na čovjeka koji u sve gura nos i koji se, slijep za vlastite poslove, brine o onome što ga se nimalo ne tiče.

BRODOLOMAC

Bogati je Atenjanin plovio s nekim ljudima, kadli se podigne silna oluja i lađa se prevrne. Svi ostali tada počnu plivati, a onaj Atenjanin, svaki čas zazivajući božicu Atenu, obećavao joj sve i sva ako se spasi. Reče mu na to jedan od onih što su plovili s njim, a koji je sada plivao uz njega: “Uz Ateninu pomoć, miči i rukama.”

Tako doista i mi, osim što zazivamo bogove, treba da i sami za sebe nešto učinimo.

BRODOLOMAC I MORE

Brodolomca izbacila more na žal pa on zbog slabosti ostade ondje ležati. Duskora se podiže, pogleda prema moru i poče mu predbacivati što mami ljude svojom prividnom blagošću, a kada ih dočeka, pobjesni i ubija ih. More mu se ukaza kao žena i reče: “To, dragi moj, ne predbacuj meni, nego vjetrovima. Ja sam po prirodi ovakvo kakvo me sada vidiš, a kada iznenada nasrnu vjetrovi, stvaraju po meni valove i pobuđuju moj bijes.”

Doista, ni mi ne smijemo zbog nepravde okrivljavati one koji je čine, kada su oni drugima podčinjeni, već one koji njima upravljaju.

VOLOVI I KOTAČ

Volovi vukli kola, a kotač na kolima škripao. Na to se volovi okrenu i ovako mu reknu: “E, moj prijatelju, mi sav teret vučemo, a ti se buniš!”

Tako se i neki ljudi, premda se drugi zapravo muče, pretvaraju da se silno trude.

GOVORNIK DEMAD

Govornik Demad jednom je u Ateni govorio pred narodom, pa kako nitko nije na njega obraćao pažnju, zamoli prisutne da poslušaju jednu Ezopovu basnu. Svi pristadoše, a on poče ovako pričati: “Jednom su Demetra, lastavica i jegulja putovale istim putem. Stigoše tako do neke rijeke pa lastavica ondje uzleti, a jegulja zaroni.” Potom zašuti, pa ga svi stadoše ispitivati: “A što je bilo s Demetrom?” Na to će Demad: “Ljuti se na vas jer zanemarujete državne poslove i bavite se Ezopovim basnama.”

Tako i nerazumni ljudi radije izabiru ugodne stvari, a ne brinu se za one koje su im nužne.

BUHA I ČOVJEK

Skočila jednom buha na nogu nekom čovjeku i ostala ondje sjediti, a on zazove Herakla da mu pomogne u borbi protiv nje. Kako je ona, međutim, i opet skočila na njega, reče uzdahnuvši: “E, moj Heraklo, ako mi protiv buhe ne pomažeš, kako li ćeš mi pomagati u važnijim borbama?”

Basna pokazuje kako bogove ne treba zazivati u sitnicama, nego u nuždi.

LISICA I GROŽĐE

Ugledala gladna lisica grožđe kako visi na visokoj lozi i htjela ga dohvatiti, ali joj to nikako nije uspijevalo. Odlazeći, reče sama sebi: “Kiselo je.”

Tako i neki ljudi koji zbog vlastite nesposobnosti u nečemu ne uspiju, za to okrivljuju okolnosti.

KUSATA LISICA

Lisica kojoj je neka zamka otrgnula rep, držeći da joj je zbog te sramote život nemoguć, pomisli kako bi i druge lisice trebalo dovesti u isto stanje ne bi li se tako njezin nedostatak prikrio zajedničkom nevoljom. Sazove stoga sve lisice i stade ih nagovarati da i one sebi otrgnu rep, govoreći im kako to ne samo što nije nikakva sramota, već im on ionako visi kao neki suvišan teret. Na to će jedna od njih: “E, draga moja, da se nije to tebi dogodilo, ne bi ti nama takve savjete davala.”

Priča pristaje onima koji bližnjima ne daju savjete iz brige za njih, već radi vlastite koristi.

GOVEDAR

Nekom se govedaru, dok je napasao krdo bikova, izgubi jedan mladi bičić. Pretraživši sve naokolo i ne našavši ga, obeća Zeusu da će mu, nađe li kradljivca, žrtvovati jare. Zađe potom u neki hrastik i ondje ugleda lava kako proždire bičića pa se prestraši i podiže ruke k nebu govoreći: “Gospodaru Zeuse, obećao sam ti ranije da ću ti žrtvovati jare ako nađem kradljivca, a sada ću ti žrtvovati i bika, samo ako kradljivcu ne padnem u šape.”

Ova se priča može kazivati u vezi s nevoljnicima koji, kada nečega nemaju, mole za to, a kada to dobiju, trude se tome izmaknuti.

DIOGEN NA PUTOVANJU

Putujući, Diogen stiže do neke nabujale rijeke i stade ne znajući kako da prijeđe na drugu stranu. Jedan od skelara primijeti njegovu nepriliku pa mu priđe i preveze ga, a filozof je, zadivljen njegovom ljubaznošću, stajao srdeći se na vlastitu neimaštinu zbog koje mu za to dobročinstvo nije mogao platiti. Dok je on o tome razmišljao, skelar, ugledavši još jednog putnika koji nije mogao prijeći rijeku, pritrči pa preveze i njega.

Na to mu Diogen pristupi i reče: “Bome više prema tebi ne osjećam nikakvu zahvalnost zbog onoga što si učinio jer vidim da se u tome ne ravnaš prema zdravu razumu, već postupaš potpuno smušeno.”

Priča pokazuje da revne ljude, kada krivim osobama čine dobro, u tom dobročinstvu ne vodi razmišljanje, već nerazboritost.

PUTNICI

Putovala dva čovjeka istim putem pa jedan od njih nađe sjekiru, na što drugi reče: “Našli smo sjekiru”, a prvi ga opomenu da ne govori “našli smo”, već “našao si”. Uskoro ih, međutim, sustigoše oni koji bijahu izgubili sjekiru pa onaj koji je držaše u rukama i kojega su zbog nje progonili, reče suputniku: “Propali smo.” A on će na to: “Reci ‘propao sam’ jer ni onda kada si našao sjekiru, nisi mene u to ubrajao.”

Priča pokazuje da prijatelji koji s nama nisu sudjelovali u sreći, nisu pouzdani ni u nesreći.

PLOVIDBA

Neki se ljudi ukrcaše na lađicu i zaploviše, a kada se zavezoše na debelo more, podiže se silna oluja i lađa samo što ne potonu. Jedan od putnika na lađici, potrgavši odjeću na sebi, uz jadicovke i uzdahe stade zazivati očinske bogove, obećavajući im žrtvu zahvalnicu ako ih spase. A kada se oluja smirila i vjetar opet utihnuo, uzeše se častiti, plešući i poskakujući zbog toga što su se neočekivano spasili. Na to im reče žilavi kormilar: “Sada bismo se, prijatelji moji, trebali ponašati kao da bi se i opet mogla podići oluja.”

Priča nas uči da se nikada neće uzoholiti oni koji u povoljnim prilikama razmišljaju o promjenjivosti sreće.

OTAC I KĆERI

Imao neki čovjek dvije kćeri pa jednu udade za vrtlara, a drugu za lončara. Nakon nekog vremena pođe u posjet onoj koju bijaše udao za vrtlara i zapita je kako je i kako njoj i mužu ide posao. Ona odvrati da svega imaju, a samo se za jedno mole bogovima, naime, da bude što više pljuska i kiše kako bi povrće imalo što više vode. Nedugo potom svrati otac i do one koju bijaše udao za lončara pa je isto tako stade ispitivati kako je. Ona mu pak reče da joj ničega ne manjka, a samo jedno želi, naime, da vedro vrijeme i žarko sunce što dulje potraju kako bi se što bolje osušili glineni lonci. Na to

će otac: “Ako ti želiš lijepo vrijeme, a tvoja sestra kišu, za koju od vas dvije da se bogovima molim?”

Tako oni koji nekome pomažu u različitim stvarima, posve prirodno griješe i u jednome i u drugome.

HRAST I TRSKA

Prepirali se hrast i trska o tome tko je od njih dvoje jači. Kada se potom podiže snažan vjetar, trska je podrhtavala i povijala se pod njegovim zapusima pa je izbjegla da je iščupa, a hrast, budući se svim silama opirao, bude istrgnut iz korijena.

Priča pokazuje da se snažnijima ne valja suprotstavljati.

HERMO I IZRAĐIVAČ KIPOVA

U želji da dozna na kakvoj je cijeni kod ljudi, pruruši se Hermo u čovjeka i uđe u radionicu nekog izrađivača kipova. Ugledavši ondje Zeusov kip, zapita koliko stoji, a kada mu izrađivač kipova reče: “Jednu drahmu”, nasmija se i zapita dalje: “A pošto je Herin kip?” Izrađivač kipova odgovori da je taj nešto skuplji, a Hermo tada ugleda vlastiti kip i pomisli kako njega, budući da je glasnik bogova i pomaže u stjecanju dobitka, ljudi mora da još više cijene. Stoga upita: “Pošto je ovaj?” A izrađivač će na to: “Kupiš li ona druga dva, ovoga ću ti dati kao dodatak.”

Priča pristaje uobraženu čovjeku kojega drugi nimalo ne cijene.

PAS I NJEGOV GOSPODAR

Neki je čovjek imao malteškoga psića i magarca. Sa psićem se često igrao, a kad god bi večerao vani, nešto bi mu donio, pa bi ga time nahranio kada bi mu psić mašući repom došao ususret. Tako jednom i magarac zarevavši dotrči te stade poskakivati i kopitima ritati gospodara. Gospodar se na to rasrdi pa zapovjedi da magarca batinama izbace iz kuće i privežu uz jaslje.

Priča pokazuje da nisu svi za sve rođeni.

POLUBOG

Neki je čovjek u kući držao kip poluboga te mu je prinosio raskošne žrtve, pa kako je mnogo trošio i na žrtve rasipao, stade jedne noći polubog kraj njega i reče mu: “E, prijatelju, prestani tako rasipati imutak: kada sve potrošiš i osiromašiš, mene ćeš kriviti.”

Tako mnogi koji u nevolju zapadnu zbog vlastite nesmotrenosti, krivicu zbog toga na bogove bacaju.

RAK I LISICA

Izašavši iz mora, rak se nastani na jednom dijelu morskoga žala. Ugleda ga gladna lisica, pa kako druge hrane nije imala, pritrči i ščepa ga. Kada se spremala da ga pojede, rak reče: “Pravo mi budi kada sam poželio živjeti na kopnu iako sam morsko stvorenje.”

Tako posve prirodno doživljavaju nesreću i oni ljudi koji odbacuju vlastite običaje i upuštaju se u nešto što im nije svojstveno.

VRTLAR

Neki čovjek dođe vrtlaru koji je biljke u vrtu zalijevao te ga zapita zašto divlje povrće dobro uspijeva i bujno raste, a pitomo je ne jako i sahne. A vrtlar reče: “Divljem je povrću zemlja majka, a pitomome maćeha.”

Tako i djeca koju podiže majka bolje napreduju od one koju podiže maćeha.

ORAH

Kraj nekoga puta rastao orah pa se prolaznici na nj nabacivahu kamenjem. Uzdahnuvši, on reče: “Jadna li mene kad svake godine sam sebi priskrbljujem povrede i bol.”

Priča u vezi s onima koji stradaju zbog vlastite dobrote.

LAV I SELJAK

Zaljubio se lav u kćer nekoga seljaka te je zaprosi. Seljak se opirao tome da kćer uda za zvijer, ali se od straha nije usuđivao odbiti pa smisli ovako: kako je lav stalno na njega navaljivao, reče mu da ga prihvaća kao kćerina vjerenika, ali da je neće moći za njega udati ne iščupa li sebi sve zube i ne odreže pandže jer se djevojka toga plaši. Pošto se lav iz ljubavi tome lakomisleno pokorio, seljak ga, kada je opet došao k njemu, prezrivo otjera udarcima batine.

Priča pokazuje kako oni koji lakomisleno vjeruju neprijateljima, kada sami sebe liše vlastite prednosti, lako postaju plijenom onih kojima su ranije zadavali strah.

LAV KOJI SE UPLAŠIO MIŠA

Lavu, dok je spavao, preko njuške pretrča miš. Probudivši se, lav stade obilaziti na sve strane, tražeći svojega napadača. Vidjevši to, lisica mu uze predbacivati da se uplašio miša, a on odgovori: “Nisam se miša uplašio, već me bijes spopada zbog njegove odvažnosti.”

Priča nas uči da razboriti ljudi vode računa i o sitnicama.

DIVLJI I PITOMI GOLUBOVI

Razapeo ptičar mrežu te u nju zavezao pitome golubove, a potom se malo udaljio i stao iščekivati što će se dogoditi. Doletješe k pitomima divlji golubovi i zapletoše se u zamke, a ptičar pritrča i uze ih redom hvatati. Kada pak divlji golubovi počеше okrivljavati pitome što ih, premda su od istoga roda, nisu upozorili na zamku, pitomi to dočekaše ovim riječima: “Bolje je nama svojega gospodara slušati nego držati do srodstva s vama.”

Tako ne treba koriti ni one robove koji se iz ljubavi prema vlastitom gospodaru odriču odanosti prema vlastitom rodu.

JUNICA I VOL

Promatrajući vola kako radi, junica ga smatraše nesretnim zbog napora. Kada, međutim, dođe neka svetkovina, vola odvezaše, a junicu uhvatiše da je žrtvuju. Vidjevši to, vol se nasmija i reče: “Zato si ti i besposličila, junice, jer si bila predviđena za žrtvu.”

Basna pokazuje da besposličara očekuje pogibao.

KUKMASTA ŠEVA

Uhvativši se u zamku, kukmasta je ševa jadikovala: “Jao meni jednoj i nevoljnoj ptici! Niti nečije zlato oteh, ni srebro, a ni išta drugo vrijedno, već mi je smrt donijelo sićušno zrno žita.”

Basna o onima koji zbog malena dobitka dospijevaju u veliku pogibao.

LABUD

Neki je imućan čovjek imao gusku i hranio je zajedno s labudom, a ne s drugim guskama: labuda držaše da mu pjeva, a gusku da je iznese na stol. Kada je došao čas da gusku snađe sudbina za koju ju je tovio, bijaše noć pa je bilo teško razlikovati jednu pticu od druge. Tako vlasnik umjesto guske sveza labuda, no ovaj zapjeva predsmrtnu pjesmu te tako otkri da je labud i zahvaljujući toj žalopojci izbježe smrti.

Basna pokazuje kako se smrt često može odvratiti glazbom.

ŽENA I MUŽ PIJANICA

Imala neka žena muža pijanicu pa, u želji da ga oslobodi tog poroka, smisli sljedeće: opazivši da se od pića onesvijestio i postao neosjetljiv poput mrtvaca, naprti ga na leđa, odnese na groblje, položi ga ondje i ode. Kada je mislila da se otriježnio, vrati se do groblja i stade udarati po vratima, a muž zapita: “Tko to lupa na vrata?” Žena odgovori: “Ja mrtvima donosim jelo.” A on će: “Ne jela, nego pića ti meni donesi. Rastužuješ me što spominješ hranu, a ne piće.” Na ovo žena, udarivši se u prsa, reče. “Jao meni nesretnici! Ništa mi tu domišljatost ne pomaže. Ti, mužu moj, ne samo što se nisi opametio, već si i od samoga sebe postao gori jer ti se taj porok uvukao već i u sam način na koji živiš.”

Basna pokazuje da život ne valja provoditi u zlim djelima jer ona čovjeku i protiv volje mogu prijeći u naviku.

ĆELAVAC

Izjahao neki ćelavac stavivši na glavu tuđu kosu, ali puhne vjetar i odnese mu je, a među svima se naokolo razliježe silan smijeh. On pak zaustavi konja pa zapita: “Što je čudno u tome da od mene bježi kosa koja i nije moja, a koja je ostavila i svojega vlasnika što se s njima rodio?”

Nitko neka se ne žalosti zbog nedaće koja ga zadesi: ono što čovjek u času rođenja nije dobio od prirode, neće zadržati.

TRUBAČ

Trubač koji je vojsku sazivao na okup, kada ga neprijatelji uhvatiše, povika: “Ne ubijajte me, ljudi, bez razloga i bez povoda. Ta* nikoga od vas nisam ubio jer osim ove mjeđi nikakve druge i nemam.” Na to će oni: “Upravo ćeš zbog toga i umrijeti jer premda sam nisi kadar ratovati, sve druge na borbu potičeš.”

Basna pokazuje da veća krivnja pada na one koji opake i naprasite moćnike na zlo potiču.

KRADLJIVAC I PAS

Neki kradljivac, vidjevši psa kako mu prilazi, stade mu bacati obilne zalogaje. Na to će pas: “Čovječe, ostavi me na miru. Ova tvoja velika ljubaznost na sav glas više.”

Basna pokazuje kako oni koji nekoga obasipaju darovima, očevidno izvrću naglavce istinu.

BIK, LAVICA I LOVAC NA VEPROVE

Naišavši na usnula lava, bik ga izbode rogovima i usmrti. Majka je toga lava stajala kraj njega i gorko plakala. Vidjevši je kako tuguje, lovac na veproze zastade malo podalje pa joj reče: “Pomisli samo koliko ljudi ima razloga tugovati za djecom koju vi lavovi ubijate.”

Basna pokazuje da će za njegove postupke prema drugima svakome biti odmjereno istom mjerom.